

מתאחדים בהלכה

תוכנית הלימודים החדשה בהלכה לכיתות ד'-ח'

מיקוד הנפאית והמקורות לשנת תשפ"ו

* חישוב השעות - לפי לוח תשפ"ו תחילת הלימודים ח' באלול בעז"ה - סיום הלימודים - ט"ו תמוז.

* שנת תשפ"ו זוהי שנת מעבר מהתוכנית הישנה לתוכנית החדשה, ולכן איחדנו את כיתות ד-ח שילמדו נושאים זהים ברמות שונות.

* הנושא המרכזי השנה הוא **סעודה וברכות**.

* בנוסף, נושא **הכשרות** יילמד במסגרת חווייתית של חברותות - שישה מפגשים במהלך השנה. המיזם נקרא - "כשרותא" - כשרות+חברותא.

ריכוז נושאי הלימוד לפי חודשים

חודש	מס' שבועות	מס' שעות	נושא שנתי ח-ד	מעגל השנה ח-ד	כשרותא
אלול	3	6		אלול וחגי תשרי - 6 ש"ש	
תשרי עד סוכות	1.5	3		אלול וחגי תשרי - 3 ש"ש	
תשרי (אחרי סוכות) - חשוון	4.5	9	סעודה וברכות - 9 ש"ש		מפגש כשרותא 1
כסלו	3.5	6	סעודה וברכות - 4 ש"ש	חנוכה - 2 ש"ש	מפגש כשרותא 2
טבת	4	8	סעודה וברכות - 8 ש"ש		מפגש כשרותא 3
שבט	4	8	סעודה וברכות - 7 ש"ש	בל תשחית - 1 ש"ש	מפגש כשרותא 4
אדר	4	8	סעודה וברכות - 2 ש"ש	פורים - 2 ש"ש פסח - 4 ש"ש	
ניסן (עד פסח)	1	2		פסח - 2 ש"ש	
ניסן (אחרי פסח) - אייר	5	10	מצוות התלויות בארץ - 3 ש"ש	ספירת העומר ולג בעומר - 2 ש"ש	מפגש כשרותא 5
סיוון - תמוז	6	12	מצוות התלויות בארץ - 4 ש"ש בל תשחית - 1 ש"ש	שבועות - 2 ש"ש ימי בין המיצרים - 4 ש"ש	מפגש כשרותא 6
סה"כ	36.5	72	סעודה וברכות - 29 ש"ש מצוות התלויות בארץ - 7 ש"ש	מעגל השנה - 27 ש"ש	כשרות - 6 ש"ש

הערכה ואדידה ופליטיות בית ספריות – אגף שנת

פעילויות הערכה

ההלכה היא מקצוע יישומי ולכן בחרנו אירועי הערכה מגוונים: מבדקים קצרים לבקיאות ויישום, פעילות יישומית של הערכת נטילת ידיים, מבדקים של לימוד בעל פה של ברכות נבחרות - לפי הוראת הרבי, וגם מבדקי קריאה לאמירה מדויקת של הברכות.

1. שאלון מיפוי - תחילת שנה

2. מבדקים

מבדק 1: הקדמה לברכות, פרק ט: כללים בברכה ראשונה

מבדק 2: פרק יא דיני ברכות העץ האדמה ושהכל

מבדק 3: פרק י, כללים בברכה אחרונה

מבדק 4: פרק ב, נטילת ידיים לסעודה

מבדק 5: פרק ג, בציעת הפת וברכת המוציא

מבדק 6: פרק ד, דינים והנהגות בשעת הסעודה

מבדק 7: פרק ו, ברכת המזון

מבדק 8: פרק יג, דין קדימה בברכות

מבדק 9: פרק יז, ברכת הריח, פרק טו, ברכות הראייה

מבדק 10: פרק טז, ברכת שהחיינו, הטוב והמטיב ודין האמת

3. מבדק יישומי נטילת ידיים כהלכה (לסעודה)

4. הערכה חלופית - מצוות התלויות בארץ

5. מבחן מסכם שנה

6. דיוק בקריאה - ברכת המזון

7. מבדק בעל פה -

ברכה מעין 3 ובורא נפשות

ברכת זוכר הברית, ברכות הברק והרעם, ברכת עושה מעשה בראשית, ברכת האילנות, שהחיינו

פעילויות בית ספריות

1. הלכה שבועית - פעם בשבוע

2. שואלין ודורשין - חגי תשרי ופסח

3. **כשרותא**- כשרות בחברותא- בית מדרש לומדים ויוצרים בנושא כשרות שישה מפגשים , אחד מהמפגשים יהיה ערב הורים וילדים (שבת).
4. **יום שיא** בנושא סעודה וברכות - אייר
5. **חידון ארצי** - סיוון

פריסה שנתית מאווררת לפי חודשים

אלול - תשרי

הנושא	הלכות והליכות חלק א'	פירוט נושאים ומקורות לכיתות ד-ו	פירוט נושאים ומקורות לכיתות ז-ח
חודש אלול	פרק א 16-20	לפירוט הנושאים והמקורות לכיתות ד-ו	לפירוט הנושאים והמקורות לכיתות ז-ח
ראש השנה	פרק ב 21-32		
עשרת ימי תשובה ויום כיפור	פרקים: ג-ו 22-57		
סוכות ושמחת תורה	ז-יב 58-93		
משיב הרוח ומוריד הגשם	הלכות תפילה, פרק יד, עמ' 326		
פעילות הערכה: שואלין ודורשין בהלכות החג- חגי תשרי שאלון מיפוי-תחילת שנה			

חשוון - 8 ש"ש

הנושאים ושעות	הלכות והליכות	מושגים	יישום	האצת קריאה ולמידה בע"פ	הערך / העיקרון
הקדמה לברכות הנהנין 2 ש"ש	חלק א, הלכות תפילה, פרק יג, עמ' 320 (הקדמה וסעיפים א,ב) חלק ב, הלכות סעודה וברכות, פרק ט-סעיף א, עמ' 47	מושגי תוכן: הקדש, פדיון, תרומה, ברכה ראשונה, ברכה אחרונה ברכות הנהנין ברכות המצוות ברכות ההודאה ברכות הראיה עניית אמן הזכרת שם שמים לבטלה ברכה לבטלה/ ברכה שאינה צריכה מאה ברכות מושגי בסיס: דאורייתא דרבנן כוונה	לברך בקול ולענות אמן- מבצע בית ספרי		כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה - כאילו נהנה מקדשי שמים, שנאמר: "לה' הארץ ומלואה". הרבי מסביר (התוועדות תנש"א חלק ג עמ' 437) שהברכה היא הודאה שה' הוא מלך העולם ואנחנו עבדיו. כאשר אנחנו מקבלים את מלכות ה' עלינו. כל המציאות שלנו היא האדון - ה'. כאשר אנחנו הופכים להיות חלק מהאדון ובטלים אליו, מותר לנו ליהנות מכל מה שיש בעולם. כתוצאה מכך, נפתחים לנו צינורות של ברכה ושפע.
כללים בברכה ראשונה - פרק ט' 2 ש"ש	חלק ב, הלכות סעודה וברכות, פרק ט-עמ' 51-47 , ב-כג	מושגי תוכן: שמות הברכות, ברכה שאינה צריכה מושגי בסיס: שיעור/פחות משיעור/ אין שיעור כוונה/ היתה דעתו לכתחילה- בדיעבד		-ברכות ראשונות הגייה מדויקת לדוגמה "שהכל נהיה" (לשמוע את האות 'ה' לפני ה'י')	הברכה מחנכת אותנו להיות ממוקדים. כאשר אנחנו מתבוננים כיצד ה' נותן לנו הכל- למקד מה בדיוק. גם בחיים כאשר בונים מערכת קשרים עם הסביבה לדעת להעריך ולפרט בדיוק מה אני מעריכה. ככל שהמיקוד גדול יותר כך יש יותר ערך לתודה. לכן ברכה מבוררת (כמו הגפן) היא קודמת ברכה כוללת (שהכל)
דיני ברכות העץ האדמה ושהכל - פרק יא 2 ש"ש	חלק ב, הלכות סעודה וברכות, פרק יא-עמ' 61-65	מושגי תוכן: ברכת העץ, ברכת האדמה, ברכת שהכל דרך לאוכלו חי/מבושל			הברכה מציינת גם מעמד וחשיבות. ככל שהברכה מבוררת (ממוקדת יותר למאכל כמו המוציא לחם ולא כללית) היא חשובה יותר. הברכה המבוררת תיאמר רק עם הפרי במצבו המשובח אך אם נגרע ממנו הטעם שלו או אם אוכלים חלקים שאינם מעיקר הפרי/ או נאכל בצורה מרוסקת- תשתנה ברכתו לברכה פחות חשובה.

הנושאים ושעות	הלכות והליכות	מושגים	יישום	האצת קריאה ולמידה בע"פ	הערך / העיקרון
כללים בברכה אחרונה - פרק י 2 ש"ש	חלק ב. הלכות סעודה וברכות, פרק י, עמ' 55-57	מושגי תוכן: ברכת מעין שלוש ברכת בורא נפשות ברכת המזון מושגי בסיס: שיעור, כזית, בריה, רביעית, כחצי זית		בעל פה- ברכת 'מעין שלוש' וברכת 'בורא נפשות'	ברכה אחרונה היא הודיה לה' על המזון. גם בהודיה נבחין בסוגי ההודיה. הודיה כללית (בורא נפשות) ועד להודיה על הסעודה- ברכת המזון שהיא מדאורייתא.
פעילויות הערכה: מבדקים (או בחודש כסלו): מבדק 1: הקדמה לברכות, פרק ט: כללים בברכה ראשונה מבדק 2: פרק יא דיני ברכות העץ האדמה ושהכל מבדק 3: פרק י, כללים בברכה אחרונה מבדק בעל פה: ברכה 'מעין שלוש' וברכת 'בורא נפשות' פעילות בית ספרית: בית מדרש- לומדים ויוצרים- כשרותא 1 מברכים ועונים אמן- מבצע בית ספרי					

כסלו - 6 ש"ש

הנושאים ושעות	הלכות והליכות	מושגים	יישום	האצת קריאה ולמידה בע"פ	הערך / העיקרון
נטילת ידיים לסעודה - פרק ב' 2 ש"ש	חלק ב. הלכות סעודה וברכות, פרק ב, עמ' 19-24	מושגי תוכן: נטילת ידיים, תרומה, טהרה, טומאה, דבר שטיבולו במשקה, שבעת המשקים, מים שצבעם השתנה, מים שנעשתה בהם מלאכה, מים שנמאסו, כח גברא מושגי בסיס: תקנת חכמים, שעת הדחק, כביצה, להחמיר, פסול, כשר, חציצה	משימת הערכה אלופים בנטילת ידיים לסעודה		

פעילויות הערכה:

מבדקי תוכן (ניתן לחלק בין חשוון לכסלו – ראו חודש חשוון)
מבדק 1: הקדמה לברכות, פרק ט: כללים בברכה ראשונה
מבדק 2: פרק יא דיני ברכות העץ האדמה ושהכל
מבדק 3: פרק י, כללים בברכה אחרונה
מבדק 4: פרק ב, נטילת ידיים לסעודה
מבדק יישומי – נטילת ידיים כהלכה (לסעודה)

פעילות בית ספרית:

בית מדרש- לומדים ויוצרים- כשרותא 2

כסלו במעגל השנה - חנוכה

הנושא וקישור לחומרים	הלכות והליכות חלק א'	תכנית לימודים לכיתות א-ו	תכנית לימודים לכיתות ז-ח
חנוכה בעולם תוכן הלכה 2 ש"ש	חלק א, מעגל השנה, פרק יג, 94-104	לפירוט הנושאים והמקורות לכיתות א-ו	פירוט הנושאים והמקורות לכיתות ז-ח

טבת - 8 ש"ש

הנושאים ושעות	הלכות והליכות	מושגים	יישום	האצת קריאה ולמידה בע"פ	הערך / העיקרון
בציעת הפת וברכת המוציא – פרק ג' 2 ש"ש	חלק ב, הלכות סעודה וברכות, פרק ג, עמ' 25-28	מושגי תוכן: ברכת המוציא, צורך סעודה, בציעת הפת, אמן מושגי בסיס: הפסק, כזית, כונה, בדעתו/אין בדעתו, היסח דעת			הלחם הוא מזון בסיסי שסועד ומשביע את האדם ובשל כך תיקנו עבורו ברכה ייחודית, ואף הכנה לקראת אכילתו. ההלכה אף נותנת כללים כיצד נכון לאכול אותו בהתאם לחשיבותו. האכילה היא חלק מעבודת ה' - הפעולות שעושים מעוררות אותנו להתבונן בחשיבות הלחם כבסיס לחיים, ובמשמעות שכל חיינו הם מאת ה'.
דינים והנהגות בשעת הסעודה – פרק ד' 2 ש"ש	חלק ב, הלכות סעודה וברכות, פרק ד, עמ' 29-31	מושגי תוכן: אכילת עראי, אכילת קבע			נימוסים בהגדרה האוניברסלית מתקשרים לתרבות, למעמד חברתי, נימוסים זה התנהגות יפה שבה מגלים רגישות לסביבה ושומרים על ייצוג עצמי מכובד. ביהדות לפי ההלכה הנימוסים הם חלק מעבודת ה', לשמור על מעמדנו כבני מלכים. ההלכה מחנכת אותנו לנימוסי השולחן שמגלים לא רק רגישות לסביבה האנושית אלא גם לבע"ח, ולאוכל עצמו.

הנושאים ושעות	הלכות והליכות	מושגים	יישום	האצת קריאה ולמידה בע"פ	הערך / העיקרון
ברכת המזון - פרק ו' 3 ש"ש	חלק ב. הלכות סעודה וברכות, פרק ל, עמ' 34-38	מושגי תוכן: ברכת המזון, ברכת הזן, ברכת הארץ, ברכת ובנה ירושלים, מים אחרונים, ברכת הטוב והמטיב מושגי בסיס: ספק, ספק דאורייתא לחומרא מצווה מן התורה/ דאורייתא, מצווה מדרבנן, לכתחילה, בדיעבד כזית		דיוק בקריאה - ברכת המזון	ברכת המזון היא סיום עבודת ה' של האכילה. בברכה זו אנחנו מכירים שהכל מאת ה', ומכירים לו על כך תודה לאחר שנהנינו ושבחנו מברכתו. ההכרה מביאה לנו ברכה ושפע בעתיד מידו המלאה. ההלכה נותנת לנו כללים כיצד להביע בצורה מתאימה את התודה, ולא להסיח את דעתנו מאמירת התודה על האכילה.
פעילויות הערכה: מבדקי תוכן: מבדק 5: פרק ג, בציעת הפת וברכת המוציא מבדק 6: פרק ד, דינים והנהגות בשעת הסעודה מבדק 7: פרק ו, ברכת המזון פעילות בית ספרית: בית מדרש- לומדים ויוצרים- כשרותא 3					

שבט - 8 ש"ש

הנושאים ושעות	הלכות והליכות	מושגים	יישום	האצת קריאה ולמידה בע"פ	הערך / העיקרון
דין קדימה בברכות - פרק י"ג 2 ש"ש	חלק ב. הלכות סעודה וברכות, פרק יג, עמ' 70-75	מג"ע א"ש			הערך: ההלכה מתחשבת בכמה קריטריונים כדי למדוד את החשיבות: סוג המאכל (מגע אש/ 7 המינים), צורת המאכל (שלם) / העדפה אישית. ובהקבלה לאדם - האדם עץ השדה- יש חשיבות לכל אחד מהדברים: 1. לסוג: יש חשיבות שורשים שלנו משפחה / עצם היותנו יהודים בניו לאברהם / איזה שבט אנחנו (קירבה בפסוק למילה ארץ...) 2. למראה ולחביבות - יש חשיבות לעבודה האישית שלנו לבחירות שאנחנו עושים שמשפיעים על המראה (שלם) ועל החביבות .

הנושאים ושעות	הלכות והליכות	מושגים	יישום	האצת קריאה ולמידה בע"פ	הערך / העיקרון
דין ברכת הריח - פרק טו ש"ש 1	חלק ב. הלכות סעודה וברכות, פרק טו: א-ג, ז, ח. עמ' 79-80	מושגי תוכן: סוגי ברכות הריח: בורא שמן ערב, אשר נתן ריח טוב בפירות, בורא עצי בשמים, בורא עשבי בשמים, בורא מיני בשמים			הברכה מעוררת אותנו לקשר מיוחד עם ה', האמונה בכח ה' מתבטאת לא רק בהנאה של חוש הטעם אלא גם הנאה יכולה להיות רוחנית ולא ממש מוחשית- גם על ריח חשוב לברך. הריח הוא חוש עדין הקשור לנפש שלנו. גם אותו צריך לחבר לה'.
ברכות הראייה - פרק י"ז ש"ש 2	חלק ב. הלכות סעודה וברכות, פרק יז: א, ד-טו. כב-לג עמ' 94-100	מושגי תוכן: ברכת האילנות, עושה מעשה בראשית, שכוחו וגבורתו מלא עולם, ברכת הניסים		לימוד בע"פ: ברכת זוכר הברית ברכות הברק והרעם ברכת עושה מעשה בראשית ברכת האילנות	הברכה מעוררת אותנו לקשר מיוחד עם ה', האמונה בכח ה' מתבטאת בהתבוננות בכל החושים. ניתן לומר שחוש הראייה הוא חוש שיכול לחבר ולרגש את האדם (להבדיל לגרם לו למורא)- היהודי מבין שכל מה שהוא רואה זה ביטוי למלכות ה' בעולם ולכן מברך, ובכך מקשר גם את חוש הראייה לה'.
ברכת שהחיינו, הטוב והמטיב ודין האמת - פרק י"ז ש"ש 2	חלק ב. הלכות סעודה וברכות, פרק טז: א-ד, ז, ח-יב טז-כה, עמ' 87-91	מושגי תוכן: שהחיינו, הטוב והמטיב, דין האמת		לימוד בעל פה: ברכת שהחיינו	ה' הוא טוב וכל מה שהוא עושה זה טוב- ההלכה מגבירה את המודעות לבטחון בה' והודיה על דברים טובים ולהבדיל גם אם הטוב מכוסה.
בל תשחית ש"ש 1					בעל ספר החינוך מבהיר שטעם מצוות "בל תשחית" הוא: "כדי ללמד נפשנו לאהוב הטוב והתועלת ולהדבק בו, ומתוך כך תדבק בנו הטובה, ונרחיק מכל דבר רע ומכל דבר השחתה". בפעולת השחתה לשם השחתה מתרגל האדם לפגוע בסביבה ולא להעריך אותה.

פעילויות הערכה:

מבדקי תוכן:

מבדק 8: פרק יג, דין קדימה בברכות

מבדק 9: פרק טו, ברכת הריח, פרק יז, ברכות הראייה

מבדק 10: פרק טז, ברכת שהחיינו, הטוב והמטיב ודין האמת

מבדק בעל פה: ברכת זוכר הברית, ברכות הברק והרעם, ברכת עושה מעשה בראשית, ברכת האילנות

פעילות בית ספרית: בית מדרש- לומדים ויוצרים- כשרותא 4 - ערב הורים וילדים

אדר ניסן (עד פסח) - במעגל השנה - 10 ש"ש

הנושא	הלכות והליכות חלק א'	פירוט נושאים ומקורות לכיתות ד-ו	פירוט נושאים ומקורות לכיתות ז-ח
פורים בעולם תוכן הלכה 2 ש"ש	במעגל השנה פרקים טו-יז	לפירוט הנושאים והמקורות לכיתות ד-ו	לפירוט הנושאים והמקורות לכיתות ז-ח
פסח בעולם תוכן הלכה 6 ש"ש	במעגל השנה פרקים יח-כז	לפירוט הנושאים והמקורות לכיתות ד-ו	לפירוט הנושאים והמקורות לכיתות ז-ח

ניסן (אחרי פסח) - אייר - 10 ש"ש

הנושאים ושעות	הלכות והליכות	מושגים	יישום	האצת קריאה ולמידה בע"פ	הערך / העיקרון
ספירת העומר וימי הספירה בעולם תוכן הלכה 2 ש"ש	ימי הספירה - פירוט הנושאים והמקורות לכיתות ד-ו ימי הספירה - פירוט הנושאים והמקורות (בתכנית פסח) - לכיתות ז-ח				
ערלה ונטע רבעי - פרק י"ד 3 ש"ש	עורלה: חלק א , מעגל השנה פרק יד: עורלה- א-י , עמ' 110-111	מצוות התלויות בארץ, עורלה, נטע רבעי, פדיון			
הפרשת חלה - פרק א' 3 ש"ש	הפרשת חלה: חלק ב, כשרות , פרק א, עמ' 106-110	חלה, הפרשת חלה, טבל	מעמד הפרשת חלה בכיתה		הפרשת חלה: בהפרשת חלה מגלים את האמונה בהקב"ה בבורא העולם: "כל המקיים מצות חלה - כאילו ביטל עבודה זרה, וכל המבטל מצות חלה - כאילו קיים עבודה זרה!" כאשר היהודי מפריש את החלק הראשון של עיסתו לה, ונותנה לכהן, ובכך היהודי מצהיר שצמיחת התבואה והפרנסה כולה אינה נעשית בכוחו האישי ולא בחוק הטבע, אלא ביד ה'.

הנושאים ושעות	הלכות והליכות	מושגים	יישום	האצת קריאה ולמידה בע"פ	הערך / העיקרון
פעילות בית ספרית : בית מדרש- לומדים ויוצרים- כשרותא 5 יום שיא בהלכה					

סיוון - תמוז - 12 ש"ש

הנושאים ושעות	הלכות והליכות	מושגים	הערך / העיקרון
שבועות בעולם תוכן הלכה 2 ש"ש	שבועות - פירוט הנושאים והמקורות לכיתות ד-ו שבועות- פירוט הנושאים והמקורות לכיתות ז-ח		
תרומות ומעשרות - פרק י"ד 4 ש"ש	חלק א, מעגל השנה פרק יד, מעשרות: א-יח, עמ' 109-105	מצוות התלויות בארץ, עורלה, נטע רבעי, פדיון	על היהודי להתבונן ולהכיר באמת: שכל הפעולות וההצלחות הנעשות בעולם אינן תלויות בהשקעה האישית של האדם, אלא הכל מאת ה', אף שהאדם השקיע את כל כוחותיו ומרצו, אין הרווחים פרי ההשקעה שלו, אלא הם בהחלטת הקב"ה בלבד. הרבי מבאר שהמעשרות נלמדות מיצחק: המצווה יסודה ביצחק אבינו איש הדין והגבורה - ללמדנו שמעשר הוא מידת הדין (ולא חסד): מן החובה והצדק לתת מעשרות ללוי וכו', כי זו הוראת הבעלים האמיתיים - הקב"ה.
בל תשחית 1 ש"ש	חלק ב, הנהגות, פרק ד, עמ' 318-319		
פעילות הערכה: הערכה חלופית- מצוות התלויות בארץ			